

SAMENKRACHT IN FOOK SAU

LESSEN UIT EEN CHINESE WOONGROEP OVER SAMENWERKEN AAN GEMEENSCHAP

VOOR ELKAAR

Dit document biedt een reflectie op het Samenkracht-traject in Fook Sau, met als doel inzicht te geven in de beweging die deze aanpak op gang heeft gebracht binnen de Chinese woongroep.

Het verslag kijkt niet alleen terug, maar ook vooruit: wat werkte goed in deze context, wat waren aandachtspunten en welke lessen zijn relevant voor toekomstige projecten met migrantenouderen?

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting van de resultaten & impact	3
Samenkracht in het kort	4
De context van Fook Sau	4
Aanpak en stappen in het traject	5
Inzichten uit het traject in Fook Sau	7
Lessen voor beleid en toekomstige projecten	9
Colofon	10

SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN & IMPACT

Het Samenkracht traject heeft o.a. geleid tot:

- ✓ Versterking en meer zichtbaarheid van het bestuur in de woongroep;
- ✓ Versterking van bewoners in hun communicatie met externe partijen, waardoor zij meer grip krijgen op hun eigen leef-en woonsituatie;
- ✓ Een gezamenlijke actielijst voor het investeren in gezondheid, sociale leven, woonomgeving, activiteiten en belangrijke culturele waarden
- ✓ Concrete verbeteringen in wonen, ondersteuning en gezamenlijke activiteiten;
- ✓ Kortere lijntjes en structurele overlegvorm tussen partners uit wonen, zorg en welzijn;
- ✓ Meer bewustzijn onder professionals van culturele patronen en de impact daarvan op samenwerken, waardoor zij hun werkwijze beter kunnen afstemmen op de gemeenschap.

Hoewel bewoners nog wat afwachtend zijn vergeleken met andere bewonersgroepen in Samenkracht-projecten, is een duidelijke beweging zichtbaar. De komende fase richt zich op het samen oppakken van waar de bewoners in willen investeren en verdere versterking van bestuur en bewoners, o.a. door trainingen vanuit Centrum Groepswonen in samenwerking met de ouderenconsulent.

SAMENKRACHT IN HET KORT

Het hoofddoel van Samenkracht is dat ouderen, in dialoog met anderen, betekenis geven aan prettig oud worden, en dit vertalen naar initiatieven en verbeteringen die bijdragen aan een leefomgeving waarin prettig oud worden mogelijk is. Daarbij worden professionals uit wonen, zorg en welzijn bewust betrokken. Niet om vóór bewoners te plannen en te organiseren, maar om samen met bewoners te ontdekken wat nodig is en er samen iets aan te doen.

Deze manier van werken is essentieel omdat mensen zich vaak pas echt betrokken voelen wanneer hun perspectieven ertoe doen. Gezien en gehoord worden, en als gelijkwaardige partner kunnen meedoen, vormt de basis voor die betrokkenheid. Vanuit die basis kan eigenaarschap ontstaan: niet als doel op zich, maar als een natuurlijke reactie op het serieus nemen van wat mensen zelf weten, willen en kunnen.

DE CONTEXT VAN FOOK SAU

Fook Sau is een woongroep voor Chinese ouderen in de Haagse Schilderswijk, bestaande uit 53 sociale huurwoningen. De woongroep vormt voor veel bewoners een vertrouwde leefomgeving. Juist die gedeelde cultuur is een belangrijke reden waarom zij daar zijn komen wonen, én waarom ze er willen blijven

Door de pandemie zijn activiteiten in de gemeenschappelijke ruimte stilgevallen en is het sociale leven minder actief geworden, terwijl er onder bewoners juist behoefte is aan ontmoeting en gezamenlijkheid. Er is momenteel een nieuw bestuur, dat bezig is zijn rol te versterken en opnieuw verbinding te maken met de bewoners.

De woongroep bestaat inmiddels meer dan twintig jaar. In de beginperiode was het bestuur duidelijk zichtbaar en vervulde het een actieve rol in de woongroep. In de loop der jaren vonden meerdere bestuurswisselingen plaats, waardoor er minder continuïteit in de uitvoering van bestuurstaken was. Recent is een nieuw bestuur gevormd dat opnieuw richting wil geven aan de woongroep. Het besluit van het bestuur om deel te nemen aan het Samenkracht-traject was een belangrijk moment in het proces.

AANPAK EN STAPPEN IN HET TRAJECT

Het traject bestond uit drie stappen:

Stap 1 | Voorbereiden en betrekken

Vorming van de projectgroep

Het traject begon met de keuze voor Fook Sau als locatie en het vormen van een projectgroep vanuit wonen, zorg en welzijn. Daarbij is bewust aandacht besteed aan het betrekken van Chineessprekende professionals en sleutelfiguren, omdat zij een belangrijke rol spelen bij het opbouwen van vertrouwen en het overbruggen van taal- en cultuurverschillen. Gaandeweg sloten ook andere organisaties aan, waardoor een brede projectgroep ontstond met partners van Haag Wonen, WIJKZ, HWW Zorg, Centrum Groepswonen, Stichting Jeugdwerk en de Chinese Vrouwenvereniging.

Training en gezamenlijke taal

Deze partners volgden eerst een training in de Samenkracht-aanpak, zodat zij de werkwijze en onderliggende principes konden toepassen in het traject. De training bood daarnaast ruimte om elkaar beter te leren kennen, inzicht te krijgen in elkaars functie en expertise, en een gezamenlijke taal te ontwikkelen voor de samenwerking binnen Fook Sau.

Luisteren naar bewoners en vertrouwen opbouwen

Tegelijkertijd werd gestart met het opbouwen van relaties met de woongroep. Er vonden gesprekken plaats met het bestuur, en er werd een leefwereldonderzoek uitgevoerd onder de helft van de bewoners. In deze gesprekken kwam naar voren wat bewoners belangrijk vinden, welke vragen en zorgen er spelen en waar kansen liggen om het gemeenschapsleven te versterken. Door persoonlijk contact, aandacht voor hun ervaringen en het meenemen van hun input ontstond draagvlak en bereidheid om mee te doen.

Stap 2 | Dialoog in Samenkracht Ateliers

Werken met het Huis van Identiteit

In de ateliers is met bewoners, bestuur en partners samen onderzocht wat er nodig is in Fook Sau. Aan de hand van het Huis van Identiteit werd breed gekeken naar verschillende levensdomeinen die voor ouderen van betekenis zijn, zoals lichaam en geest, sociale contacten, activiteiten, materiële situatie en waarden & inspiratie. Deze werkvorm helpt hen om hun eigen situatie beter te begrijpen, te herkennen waar hun kracht ligt en waar zij in willen investeren.

Meertaligheid in de ateliers

Er werd niet alleen in het Nederlands gewerkt: gesprekken en werkvormen zijn vertaald in het Kantonees en Mandarijn. Dit was een belangrijk onderdeel van het proces, maar vroeg ook extra tijd. Bewoners konden zich zo in hun eigen taal uitspreken, waarna de informatie weer werd terugvertaald voor de partners, zodat iedereen goed kon volgen wat er werd gedeeld en bedoeld.

Partneratelier & begeleidingsgroep

Naarmate het traject vorderde, sloten steeds meer partners aan. In de partnerateliers werd gezamenlijk gereflecteerd op wat er in de woongroep speelde en welke bijdrage iedere organisatie hierin kon leveren. Zo ontstond er meer begrip voor elkaars rol, mogelijkheden en verantwoordelijkheden.

De begeleidingsgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de betrokken organisaties uit wonen, zorg en welzijn, aangevuld met vertegenwoordigers van de bewoners. Deze groep komt periodiek bijeen om de opbrengsten van het project met elkaar te bespreken, de voortgang van acties te volgen en te bepalen hoe de samenwerking duurzaam kan worden voortgezet. Ook wordt in deze groep gekeken hoe de opgedane ervaringen en werkwijzen kunnen worden geborgd en waar mogelijk kunnen worden toegepast in andere woongroepen of wijken.

Stap 3 | Van ideeën naar initiatieven en verbeteringen

Er werden in het leefwereldonderzoek en de ateliers meer dan 130 acties benoemd en geprioriteerd. In ontwerpateliers hebben betrokken partners en bewoners deze acties verder uitgewerkt. Denk aan:

- Inloopsprekuren georganiseerd samen met WIJKZ en HWW Zorg
- Healthchecks via HWW Zorg én op locatie Fook Sau
- Een gezondheidsdag vanuit Sportief Plus, samen met bewoners
- Gezamenlijke uitjes via de Ooievaarspas
- Maanfeest, zomerborrel en voorbereiding voor Kerst- en nieuwjaarsfeest
- Aanschaf en training van een vertaalapparaat (via Centrum Groepswonen)
- Ondersteuning bij het lezen van brieven, zoals van incassobureaus
- Verbeteringen aan algemene ruimtes en onderhoud aan de woning
- Voorlichting door Duurzaam Den Haag om bewoners te ondersteunen in het verlagen van energiekosten.
- Aanpassing van de training voor bestuur van woongroepen (door Centrum Groepswonen) om het nieuwe bestuur te versterken en begeleiden in hun rol.

INZICHTEN UIT HET TRAJECT IN FOOK SAU

Dynamiek binnen de gemeenschap

- **De belangrijke positie van het bestuur in Fook Sau**

Binnen deze woongroep speelt het bestuur een belangrijke rol in de manier waarop bewoners zich organiseren en deelnemen aan initiatieven. Dit hangt samen met taalbarrières, maar ook met culturele patronen waarin respect voor hiërarchie en autoriteit een rol speelt. Het traject laat zien hoe belangrijk het is om in dit type woongroep eerst een relatie op te bouwen met het bestuur. Zij bleken een verbindende rol te spelen tussen bewoners en de deelnemende organisaties, en konden helpen om vertrouwen te winnen en bewoners te betrekken.

- **Respect en harmonie vormen de basis van communicatie binnen de gemeenschap**

Binnen de Chinese gemeenschap spelen respect, waardigheid en het streven naar harmonie de kern van onderlinge communicatie. Dit komt op verschillende manieren tot uiting. Tijdens bijeenkomsten tonen bewoners grote zorg en gastvrijheid richting bezoekers, wat gezien wordt als een manier om respect te tonen en goede relaties te onderhouden. Het maken van foto's wordt gewaardeerd als een manier om gezamenlijke momenten te markeren en de onderlinge verbondenheid te versterken. Waardering wordt vaak subtiel, maar betekenisvol geuit, bijvoorbeeld door kleine rituelen zoals applaus wanneer iemand een bijdrage levert of initiatief toont.

Veel bewoners uiten zich uit bescheidenheid niet snel of uitgebreid. Dit moet niet worden geïnterpreteerd als gebrek aan interesse, maar juist als een vorm van respect: men wil de groep, het bestuur of professionals niet onderbreken of tot last zijn. Te directe of confronterende vragen sluiten minder goed aan bij deze communicatiestijl.

Deze voorbeelden laten zien hoe belangrijk het is om aan te sluiten bij de culturele waarden en communicatiewijze van de gemeenschap, waarbij wederzijds respect, geduld en aandacht voor harmonie centraal staan.

- **Bescheiden participatiestijl**

Bewoners bieden zich niet snel zelf aan, maar zijn wel bereid om mee te doen wanneer zij persoonlijk worden gevraagd door bestuur of sleutelfiguren. Bescheidenheid en angst om tot last te zijn komt regelmatig terug in 1:1 gesprekken.

- **Taalbarrière op meerdere niveaus (Kantonees, Mandarijn en Nederlands)**

Niet alleen richting externe partijen, maar ook binnen de woongroep onderling. Mondige, taalvaardige bewoners worden daardoor extra belast.

INZICHTEN UIT HET TRAJECT IN FOOK SAU (VERVOLG)

Dynamiek in de samenwerking

- **Hoge opkomst**
Bewoners doen graag mee, vooral bij concrete en herkenbare onderwerpen.
- **Werkvormen vragen aanpassing**
Werkvormen die elders goed werken, slaan niet automatisch aan. Naast vertaling, vraagt het ook meer eenvoud voor deze doelgroep. Bewoners bleken zich ook veiliger te voelen in kleinere groepen, waar zij meer ruimte ervaren om zich uit te spreken.
- **Partners leren elkaar kennen**
De samenwerking tussen zorg, welzijn en wonen werd sterker voor deze doelgroep. Partners kennen elkaars werk beter, leren van elkaar, lijnen werden korter.
- **Coördinatie bleek complexer dan verwacht**
De keuze om projectleden vanaf het begin een leidende rol te geven was bedoeld om de werkwijze goed te borgen binnen de organisaties. In de praktijk bleek dit echter uitdagend: niet alleen het overzicht bewaren was lastig, maar het vraagt ook tijd om goed te begrijpen wat er in het proces nodig was en hoe de methodiek werkt. Hierdoor raakte informatie en energie soms versnipperd en was extra afstemming nodig.
- **Snelle successen versterkten de samenwerking**
Een belangrijke succesfactor was dat er al vroeg zichtbare successen werden geboekt. Met name de woningcorporatie pakte verschillende punten direct op, zoals praktische verbeteringen in het gebouw en de woonomgeving. Deze snelle acties gaven bewoners het gevoel dat er naar hen geluisterd werd en dat hun inbreng ertoe deed. Voor partners zorgde dit voor energie en vertrouwen in het proces, omdat concrete resultaten de samenwerking versterkten en lieten zien dat gezamenlijke inzet daadwerkelijk iets opleverde.
- **Vertrouwen als voorwaarde voor verdieping**
Gesprekken met bewoners beginnen vaak bij praktische en materiële thema's, omdat ze veilig en herkenbaar zijn om over te spreken. Pas in latere gesprekken komen gevoeligere zaken naar voren (eenzaamheid, je onzichtbaar voelen, de relatie met de kinderen e.d.).

LESSEN VOOR BELEID EN TOEKOMSTIGE PROJECTEN

- Investeer in relatieopbouw met bestuur, sleutelfiguren en bewoners, en maak daar bewust tijd en ruimte voor.
- Werk via bekende gezichten en professionals die de taal beheersen en cultuur kennen.
- Sluit aan bij de behoefte aan respect, waardigheid, harmonie en indirecte communicatie
- Zet kleine, zichtbare successen in om vertrouwen op te bouwen.
- Gebruik eenvoudige, veilige werkvormen, en combineer grote bijeenkomsten met kleine groepen voor verdieping.
- Heb oog voor verschillen in taal en dialect binnen de woongroep.
- Training biedt basiskennis, maar begeleiding in de praktijk blijft noodzakelijk. Bied centrale regie en methodische begeleiding
- Maak duidelijke afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en verwachtingen.
- Zorg dat de onderlinge communicatie actief wordt onderhouden en dat informatie tijdig wordt gedeeld.
- Voldoende tijd is nodig om van praktische thema's naar diepere onderwerpen te groeien.
- Ondersteun professionals bij het borgen van de werkwijze; borging ontstaat niet vanzelf.

CONCLUSIE

Fook Sau laat zien dat Samenkracht goed toepasbaar is bij migranten ouderen met een Chinese achtergrond, mits er aandacht is voor taal, cultuur, waarden en de dynamiek binnen de gemeenschap. Het traject maakt duidelijk dat beweging ontstaat wanneer bewoners zich gezien, gehoord en serieus genomen voelen, en wanneer partners vanuit vertrouwen en gelijkwaardigheid samenwerken.

De inzichten uit Fook Sau vormen daarmee een waardevolle basis voor toekomstige projecten met migrantenouderen in Den Haag en daarbuiten.

COLOFON

Datum maart 2026

Auteurs Roselinde van Ravestein, Zinnovia,

Edgar Oomen van Stichting Woon servicewijken, Kwok Hung Lau en Irene Zhang-Chin van Wijkz.

Met dank aan Projectcoördinator van Wijkz: Irene Zhang-Chin, projectleider Edgar Oomen van Stichting Woon servicewijken, en partners in uitvoering en beleid van: Haag Wonen (Karin Goedhart en Amarins Hielkema), Wijkz (Kwok Lau, Irene Zhang-Chin, Remko Canters en Irma Bolhuis), HWW Zorg (Siu Chen Yuen), Centrum Groepswonen (Jolanda Arendse, Liesbeth Janson, Chinese Vrouwenvereniging (Po Yee Leung), Stichting Jeugdwerk (Marnix Hack en Rutger Wijnands), Voorall (Lisa Cornelissen), Hadoks (Xaviera Cameron) en Sportief Plus (Muhammed Sönmez, Dieke van Paassen-van Zwet), gemeente Den Haag (Nicole Menke, Nina van Haren), én aan het bestuur en de bewoners van Fook Sau.

MEER WETEN OF MEEDOEN?

Wil je meer weten over Samenkracht als methodiek? Neem contact op met Roselinde van Ravestein van het Landelijk Samenkracht Team (roselinde@zinnovia.nl) of kijk op www.samenkracht.nu. Heb je een idee voor een Samenkracht project in Den Haag? Neem contact op met Edgar Oomen van Stichting Woon servicewijken via bestuursadviseur@woonservicewijken.nl.

Wil je zelf bijdragen aan een actie in Fook Sau? Vraag een van de bewoners in de woongroep of neem contact op via Irene Zhang-Chin, Kwok Lau of een van bovengenoemde partners.

